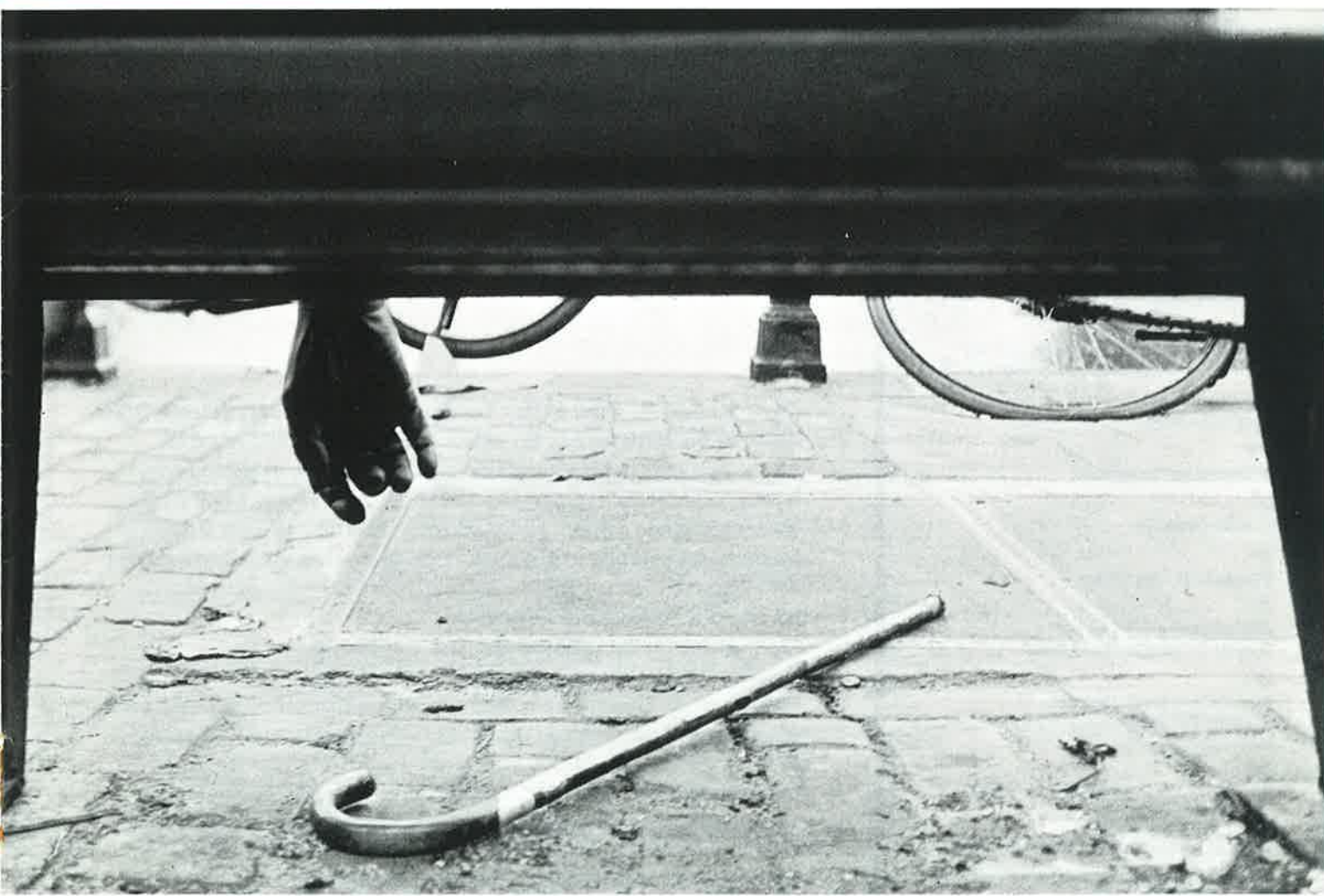

TNO
k o n t a k t

FEBRUARI 1966 - JAARGANG 10 - NUMMER 2

kontakt

Personeelsorgaan van
de Nederlandsche Organisatie voor
Toegepast-Natuurwetenschappelijk
Onderzoek TNO

Redacteur: J. Borst

Redacteuren Puzzelrubriek:
J. v. d. Horst en Th. H. Asselman

Redactie-adres:

Juliana van Stolberglaan 148,
Postbus 297,
telefoon 814481 te Den Haag

Kopij dient uiterlijk de 1e van iedere
maand in het bezit van de redactie
te zijn

Verschijnt maandelijks

Druk: Semper Avanti N.V. te
Den Haag

op de voorpagina

en dan zit hij soms urenlang op een
bankje...

In dit nummer

22

Directiewisseling en aftreden bij het
instituut voor zintuigfysiologie RVO TNO

24

Nog vele jaren!

27

Vakantie in de sneeuw

30

C.A.O.-Perikelen

31

Rondom de loonronde

33

Mededeling nr. 1 van het
Sociaal Personeelsfonds TNO

34

Mededeling nr. 2 van het
Sociaal Personeelsfonds TNO
(Vakantiebungalows)

35

Laatste nieuws betreffende het TNO
complex te Apeldoorn

Tweede internationale conferentie van
vrouwelijke ingenieurs en beoefenaren
van bètawetenschappen

36

Puzzelhoekje

directiewisseling en aftreden bij het instituut voor zintuigfysiologie RVO TNO

Op 1 januari jl. vond in het Instituut voor Zintuigfysiologie RVO TNO te Soesterberg een directiewisseling plaats. Professor Dr. M. A. Bouman stelde zijn plaats, die hij vanaf de oprichting had bezet, beschikbaar ten gunste van Dr. Ir. P. L. Walraven. Hiermee kwam een einde aan een leidersperiode van ruim 16 jaar. Professor Bouman aanvaardde in 1962 een hoogleraarschap in de Medische en Fysiologische Fysica aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en gaat nu zijn tijd volledig hieraan wijden.

Op 1 januari werd officieel afscheid van hem genomen.

Een groot aantal belangstellenden was in de zaal van het Jaarbeursrestaurant te Utrecht aanwezig om de toespraken, die in de eerste plaats voor de scheidende directeur bedoeld waren, aan te horen. Professor Dr. G. J. Sizoo, voorzitter van de Rijksverdedigingsorganisatie TNO trad op als eerste spreker en leidde de andere woordvoerders in. Hij schetste de beginperiode van de oprichting van het instituut en illustreerde de werkzaamheden van professor Bouman door alle zintuigen daarin te betrekken.

De luitenant-generaal Ir. L. W. C. Adank, van het bestuur van de RVO en professor Dr. J. Schouten van het Instituut voor

Perceptieonderzoek te Eindhoven belichtten voorts de kwaliteiten van de afgetreden directeur. De opvolger van professor Bouman, Dr. Ir. P. L. Walraven, hield een 'troonrede' waarin hij verklaarde het werk van zijn voorganger in dezelfde stijl te zullen voortzetten. Als vertegenwoordiger van het personeel sprak de heer P. B. Roest, een van de oudste medewerkers. Hij gaf de aanwezigen een brok historie en bood een tekening aan van Otto Dicke, die deze kunstenaar van professor Bouman had gemaakt. Als laatste spreker nam Dr. J. J. Vos het woord, wetenschappelijk medewerker van het instituut. Hij bood een zeer origineel geschenk aan in de vorm van een gebundelde reeks wetenschappelijke artikelen over werkzaamheden, van de hand van een aantal medewerkers en oud-medewerkers van het Instituut tijdens de directie van professor Bouman. Het is een historisch document geworden waarvoor de heer Vos de redactionele arbeid verrichtte. Professor Bouman getuigde in zijn dankwoord van zijn erkentelijkheid voor de woorden tot hem gesproken en was onder de indruk van het geschenk "Studies in perception' dedicated to M. A. Bouman.' Een geanimeerde receptie in het restaurant besloot de bijeenkomst.

nog vele jaren!

'Na U nogmaals hartelijk bedankt te hebben voor de grote mate van samenwerking, prettige collegialiteit en de vele en goede werkzaamheden voor ons verricht, mag ik thans eindigen met U en uw echtgenote nog vele gelukkige jaren in goede gezondheid toe te wensen'.

Koffie, rokertje, gebakje, bloemstuk, vriendelijke woorden (steeds was U, altijd had U...) handen schudden, naar huis.

Wat komt in de praktijk terecht van de aangename levensavond, die wij onze gepensioneerden zo van harte toewensen? Wij hebben het ons meermalen afgevraagd. Bij het passeren van een mooi of een minder mooi tehuis voor bejaarden bijvoorbeeld.

Zitten de bejaarden daar maar te wachten? Te wachten op bezoek, op de krant, op het eten, op het begin van het tv.-programma, op de dood? Misschien lijkt dat maar zo en gaan velen intensief hun leven nog eens na.

We hebben gepraat met bejaarden die in verzorgingshuizen 'zaten' en met hen, die gebleven waren in de vertrouwde eigen woning, soms slechts bestaand uit één enkele kamer, soms zó groot, dat trouwlustigen en jonggehuwden er begerige ogen op wierpen.

Wij hebben een aantal jonge mensen naar hun mening gevraagd. U zult deze meningen hier niet aantreffen, want men mag geen voor het geheel geldende opinie suggereren aan de hand van mededelingen van slechts enkele mensen. Er zijn jonge volwassenen, die met grote opoffering (car-

rière, huwelijkskansen) de levensavond van hun bejaarde ouders veraangenamen. Er zijn er ook, die dat niet kunnen, hetzij door huwelijk, hetzij door een andere woonplaats, emigratie. (Het is overigens een vraag of in het algemeen jonge mensen grote offers in het persoonlijke vlak ten behoeve van bejaarden moeten brengen.)

Daarna bezochten wij Dr. R. J. van Zonneveld van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde te Leiden, dat nauw samenwerkt met de instituten van de Gezondheidsorganisatie TNO.

Dokter Van Zonneveld is ambtshalve dagelijks bezig met onderzoeken betreffende de gezondheid en ziekten van ouderen, dus ook bejaarden. Juist bij ziekten op hoge leeftijd zijn medische, sociale en psychologische factoren eens te meer nauw met elkaar verbonden.

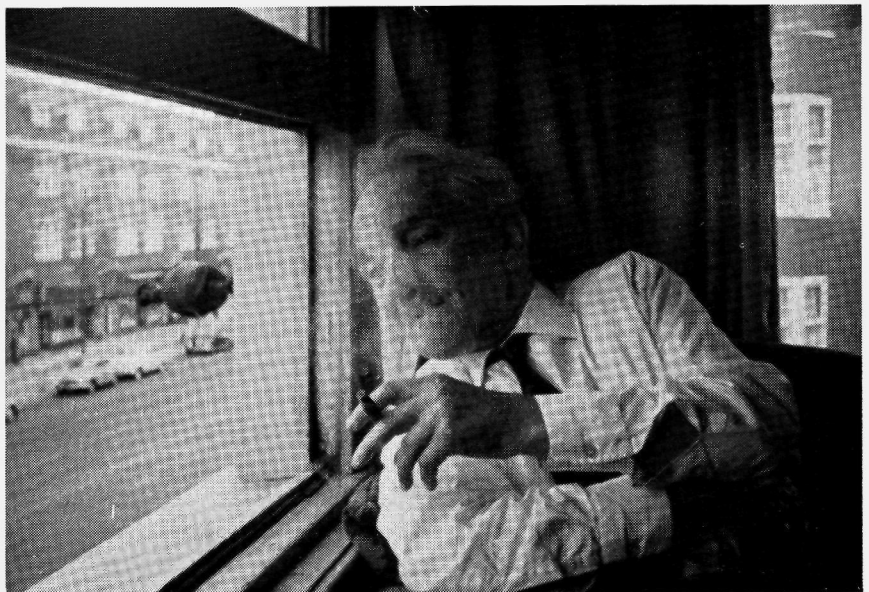
Dr. Van Zonneveld was zo vriendelijk ons antwoord te willen geven op enige vragen, die bij ons opkwamen bij het overdenken van de al of niet terecht veronderstelde aanwezige bejaardenproblemen. Hij stelde ons tevens in de gelegenheid, enkele stukken uit door hem geschreven verhandelingen over te nemen.

Laten wij thans Dr Van Zonneveld verder aan het woord over de moderne bejaardenzorg.

Is eenzaamheid, isolement het bejaardenprobleem nr 1?

Dr. Van Zonneveld, auteur van het ruim 400 pagina's tellende verslag: 'The Health of the aged', uitgave van de Gezondheidsorganisatie TNO zegt er dit over:

'Het zich geïsoleerd weten van de anderen: de jongere collega's van het werk, de jongeren, de kinderen, bete-

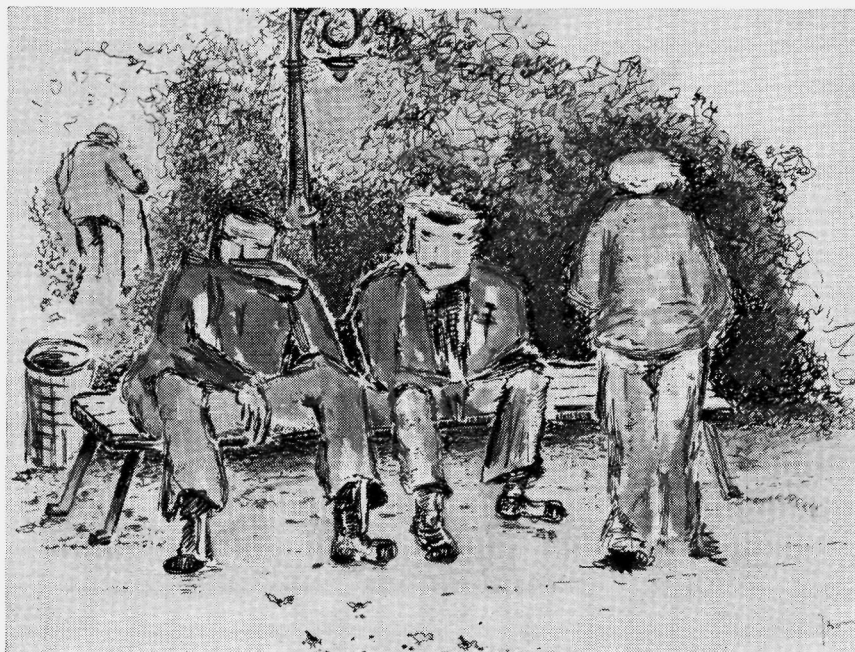

kent voor vele bejaarden een zeer moeilijk te verteren probleem. Past U echter op met dit speciale facet uit het complex problemen, dat in zijn geheel 'het bejaardenprobleem' vormt, te zwaar te belichten. Wij die nog in het volle leven staan denken vaak dat alle bejaarden zich eenzaam gevoelen, maar dat is niet zo. Er zijn veel ouderen, die vrijwillig een groot deel van de tijd alleen wensen te zijn. Maar een feit is dat daarnaast duizenden - zo niet tienduizenden - verschrikkelijk eenzaam zijn. Laten wij verder niet voorbij zien aan het feit, dat de eenzaamheid van bijvoorbeeld jongere ongehuwden in feite soms net zo erg, zo niet erger kan zijn. Eenzaamheid is zeker niet slechts een probleem van bejaarden.

De niet meer aan het productieproces deelnemende mens wordt niet zelden van twee kanten belaagd: hij devalueert tot een tweedeklas burger in zijn eigen ogen én wordt als zodanig beschouwd door velen.

Wij moeten ons er voor behoeden de bejaarden, die meer en meer de aandacht verdienen, omdat zij onze huidige welvaart hebben helpen tot stand brengen en ook omdat hun aantal steeds meer toeneemt, als een apart slag mensen te beschouwen. De bejaarde is een mens, dat wil zeggen hij of zij is geen tweede soort menselijk wezen, geen tweederangs burger.

Het is het streven van welhaast elk mens, dus ook van elke bejaarde, om zo zelfstandig en onafhankelijk mogelijk van anderen te leven. Dit dient zoveel mogelijk als medisch en sociaal is verantwoord te worden geëerbiedigd.

digd. De bejaarden moeten in beginsel vrij zijn om te kiezen hoe zij wensen te leven. Zij hebben dezelfde rechten, maar ook dezelfde plichten als aan jongere volwassenen moeten worden toegekend. De bejaarden en hun medemensen behoren echter wel op de hoogte te zijn van de verschijnselen en de consequenties van het ouder worden. Ook van de reeds aanwezige of nog te realiseren mogelijkheden om hun ouderdom een zo goed mogelijke tijd te doen zijn.

Tot voor kort hield men - of doet men dat misschien nog wel eens ? - over het algemeen weinig rekening met het bovenstaande. Men zag de oudere mens te weinig als mens met gelijke rechten op een menswaardig bestaan. Laten wij de bejaarde mens heden ten dage werkelijk kiezen wat hij of zij wenst, of dringen wij hem

of haar een bepaalde keus op, ook al zijn er andere reële mogelijkheden? Wordt er rekening gehouden met hun wensen ten aanzien van de huisvesting, voeding, ontspanning?

Beseffen vele bejaarden evenwel, dat zij van hun kant de dure plicht hebben om zelf actief bij te dragen aan de oplossing van bepaalde zogenaamde bejaardenproblemen en dat zij niet kunnen volstaan met passief kritiek te leveren op inderdaad voorkomende onjuiste toestanden?

Oud en ziek - oud en gebrekkig - behoeven heden ten dage geen synoniemen te zijn. Bij het landelijk onderzoek van de Gezondheidsorganisatie TNO, dat met medewerking van circa 400 huisartsen werd uitgevoerd bij ruim 3000 personen van 65 jaar en ouder, gaf ruim $\frac{3}{4}$ van de mannen en bijna $\frac{2}{3}$ van de vrouwen aan zich goed of re-

delijk gezond te voelen, ongeveer $\frac{1}{3}$ van de mannen en $\frac{1}{3}$ van de vrouwen matig gezond en slechts 1-3% van de mannen en 2-5% van de vrouwen vond hun gezondheid slecht.

Tot de leeftijd van 75 jaar stemden deze percentages ongeveer overeen met de percentages van bejaarden waarvan de huisarts de lichamelijke toestand goed achtte. Daarna zakte laatst genoemde percentages echter en wel tot 70-57% (mannen) en 55-50% (vrouwen). Een ruim 10 jaar geleden

door TNO uitgevoerd onderzoek wees uit dat toen reeds in enkele tientallen ziekenhuizen van allerlei grootten het percentage bejaarde zieken twee tot driemaal zo hoog was als het percentage bejaarden in de bevolking van de betrokken gebieden. Terecht dat wij mede daarom thans alle aandacht besteden aan de noodzaak om door het bevorderen van bepaalde zeer uiteenlopende maatregelen de preventieve gezondheidszorg voor de bejaarden te vergroten.

Zolang het preventieve onderzoek van bejaarden - nog - niet systematisch plaats vindt moet het van groot belang worden geacht, dat zij die met bejaarden in aanraking komen (en wie doet dat niet) een wakend oog in 't zeil houden. En zeker geldt dit voor hen die uit hoofde van hun beroep (huisarts, wijkverpleegster) veel in contact komen met oude mensen. Maar ook anderen dan familieleden, huisartsen en wijkverpleegsters kunnen helpen allerlei onheil te voorkomen. Zielzorgers, maatschappelijk werkers en vrijwilligers die bejaarden bezoeken, maar ook alle anderen in huis en op straat kunnen alleen al door welwillende oplettendheid van groot nut zijn. Zij kunnen bijvoorbeeld onveilige gedragingen en situaties signaleren, dan wel verhelpen. Niet alleen op 't lichamenlijk welzijn dient onze blik te zijn gericht, ook het geestelijk leven van de bejaarden verdient onze nauwlettende aandacht. Door regelmatig bezoek, door te... luisteren, door te geven en te nemen. En vooral ook door de wil om *tezamen* met anderen het welzijn van de ouderen onder ons te bevorderen.

Veel, heel veel zal er in de komende jaren moeten worden gedaan voor de bejaarden en daarbij zullen tehuizen, ziekenhuizen, sociëteiten, maatschappelijke en huishoudelijke hulpverlening een belangrijke rol spelen. Fundamenteel en toegepast onderzoek zal hierbij de goede weg wijzen. Naast medegevoel en belangstelling is dringend kennis en inzicht in de processen van veroudering en ouderdom nodig.

vakantie in de sneeuw

Zon

Het is niet voor niets dat in de folders van vele wintersportplaatsen het aantal zonne-uren staat aangegeven.

Elke wintersportplaats is even trots op het aantal zonne-uren als op de 'run' of de berg die de plaats beroemd maakt, zoals de Matterhorn voor Zermatt, de Mont Blanc voor Chamonix, de Parsenn voor Davos, de Hahnenkamm voor Kitzbühel etc.

Zo'n 50 jaar geleden toen de wintersport opkwam, werd er niet gelet op zonne-uren, er werden ook niet regelmatig bulletins uitgegeven waar tot op de centimeter nauwkeurig staat aangegeven hoeveel sneeuw er gevallen is. Alles was toen nog tamelijk primitief in vergelijking met nu: de ski's, de kleding en het ski-onderricht. Skiliften waren nog niet uitgevonden. Het was de tijd dat men bang was voor de zon. De parasol - het woord zegt het - was nog in de mode.

Tegenwoordig zoekt men de zon, speciaal in de winter.

Het is mede daaraan toe te schrijven dat het aantal wintersportbezoekers hoe langer hoe groter wordt en het is eigenaardig te moeten constateren dat in verhouding daarmee de toename van het aantal skiërs geringer is. Veel geringer.

En eigenlijk is dat niet zo merkwaardig.

In de wintervakantie zoekt de mens in de eerste plaats zon, dan rust en dan ontspanning.

Tegenwoordig zijn het skiën en het ski-onderricht zo geperfectioneerd dat het inspanning is geworden.

Voor velen betekent die inspanning juist ontspanning, zij vinden het heerlijk om in de vakantie 's avonds 'lekker' moe te zijn. Dat zijn de sportieven, aan wie een wintersportvakantie het meest besteed is. Zij zijn de bevoorrechten, die in de mooiste natuur, in de zuiverste lucht een van de mooiste sporten beoefenen.

Spel

Maar de niet-skiërs - door de Engelsen 'ski-pedestrians' genoemd - de ouderen, die het rustig aan willen doen, en de jongeren die genoeg afleiding hebben aan zon en zuivere lucht, is het voor hen de moeite waard om 's winters hun kostbare vakantie-tijd op te nemen?

Het is langzamerhand een cliché geworden, maar er zijn er misschien nog wel die het niet gehoord hebben: volgens de heren medici staat voor de gezondheid 14 dagen vakantie-in-de-bergen gelijk aan een zomervakantie van een maand.

Als men niet wil skiën hoeft men niet bang te zijn dat men zich een ogenblik zal vervelen in de wintersport. Integendeel, men komt tijd te kort.

Het zou genoeg zijn om een willekeurige dag uit de wintersport te beschrijven om nu al heel onrustig te worden. Als men opstaat: de spanning hoeveel het gesneeuwd heeft die nacht en of de zon al aan de (blauwe) hemel staat. Het ontbijt, waar iedereen in de beste stemming de dag begint. De plannen, de skiërs, die op tijd in hun klas moeten zijn, de helden die een grote tocht gaan maken, de wandelaars, de schaatser, de curlingspelers, iedereen heeft het even druk, iedereen trekt er op uit, met of zonder lunchpakket. Maar voor de thee is iedereen weer present en die 'thé' is dikwijls: 'dansant'. En dan komen nog de avonden; de echte 'après-ski'.

Hoogte

Wie de Hollandse winter te lang vindt en het zich kan veroorloven 's winters vakantie te nemen, moet wel met zorg de plaats en de periode uitzoeken.

Voor de zonzoekers is aan te raden: niet te laag, boven de 1000 meter, terwijl de skiërs er meer op moeten letten of er kabelbanen en skiliften zijn dan hoe hoog de plaats ligt.

Waarom hoe hoger hoe beter voor de niet-skiër?

Er zijn wel mensen, meer dan U denkt, die menen als ze hoger zitten, ze beter verbranden omdat ze dicht bij de zon zijn! Dat is natuurlijk onzin. Hoe hoger men is hoe lichter de lucht. Hoe gezonder (als men een sterk hart heeft) en hoe minder kans op regen. Als het 'beneden' regent, sneeuwt het bij U boven.

De toerist, in tegenstelling tot de skiër, moet het overdag hebben van wan-

delen en afleiding en daarom moet de plaats die hij uitzoekt aan meer voorwaarden voldoen. Een van die voorwaarden is, dat het een gezellige plaats is, waar 's avonds 'wat te doen is'. Het is voor hem belangrijk dat de omgeving mooi is, hij zal in zo'n plaats veel meer medetoeristen aantreffen dan in een pure skiplaats.

De laatste tijd zijn vele nieuwe kleine skiplaatsen als crocussen uit de sneeuw verrezen. Voor elke smaak en elke beurs is het mogelijk geworden een plaats te vinden, waar men alles vindt wat men zoekt, met als enige zorg: veertien dagen in de winter zorgeloos te zijn . . .

Wanneer?

En nu nog een vraag. Die vraag is: wanneer precies, wanneer zijn de condities het beste? Wanneer heeft men de meeste kans op zon? Het ligt voor de

hand om te antwoorden: hoe later hoe beter.

Inderdaad, in maart heeft men meer zonne-uren dan in januari. Maar dat is de rechtvaardigheid in de natuur: niemand kan U voorspellen wanneer het zal sneeuwen en wanneer de zon zal schijnen.

Het komt wel voor dat er in de kerstvakantie stralend weer is en dat het regent in februari.

De natuur komt gelukkig nog altijd niet uit een computer.

Over het algemeen wordt februari als de beste maand voor de wintersport beschouwd wat het weer betreft.

Voor skiërs is aan te raden: de laatste week van januari en de eerste week van februari met het oog op goede sneeuw en zon, en dat is voor de toerist misschien ook niet zo'n gekke tijd.

De beste ski-sneeuw treft men in het algemeen altijd in januari.

Het is beter - als men het kan regelen - het topseizoen te vermijden, net als in de zomer.

De drukte is dan zo groot dat de skiklassen overvol zijn, de wachttijden voor de kabelbanen en skiliften eindeloos lang, het hotelpersoneel nerveus en het publiek niet altijd het beste.

Dat is nog wel te overkomen, maar de hotels zijn dan zo overbezet, dat men heel lang van te voren moet bespreken om in die tijd over een goede kamer te beschikken. En de prijzen zijn het hoogst.

Dit geldt vooral voor de kerstvakantie, dit is de periode voor de schoolgaande jeugd en voor hen die de feestdagen niet thuis willen doorbrengen. In die tijd kan elk hotelbed tweemaal verkocht worden, evenals in de periode van 5 februari en 5 maart.

Het is wel goed er eens op te wijzen dat zon niet onontbeerlijk is voor de wintersport. Men moet niet ontmoedigd zijn als men aankomt en men ziet niet ineens de zon volop schijnen. De lucht is zo licht, de natuur zo prachtig, de stemming zo luchtig dat men ook zonder zon best tevreden is en verbranden doet men toch door de weerkaatsing van het licht op de sneeuw.

Van elke vakantie is de voorbereiding al een groot genoegen.

Het is heerlijk om zich voor de laatste (donkere) maanden van het jaar te voorzien van folders en dan dagdromend te reizen door een keur van wintersportplaatsen en te weten dat men de lange Hollandse winter gaat breken met een wintersportvakantie.

Mr. Frans Dony: 'Wintersport'.

foto: eddy posthuma de boer

10-3-1966

TNO

p.f.

Een arbeidsovereenkomst tussen allerlei vergeelde papieren gevonden, daterend van omstreeks 1850.

Voorschriften voor kantoorklerken:

- I. Godsvrucht, properheid en stiptheid zijn karaktertrekken, dewelke onontbeerlijk zijn voor een goede handel.
- II. Op aanwijzing van de Gouverneur heeft onze firma de werkuren verminderd en het personeel dient vanaf heden slechts op werkdagen ten burele te zijn tusschen zeven ure des voormiddags en zes ure des namiddags.
- III. De Zondag dient voor kerkgang, maar mocht iemand goed van node hebben dan zullen de klerken op Zondag ten burele werken.
- IV. Dagelijkse gebeden zullen iedere morgen gezegd worden in het Grootte Kantoor. De klerken dienen aanwezig te zijn.
- V. Kleding dient sober te zijn. De klerken zullen zich hoeden voor het dragen van kleding in opvallende kleuren en van kousen, die niet goed gestopt zijn.
- VI. Overjassen en overschoenen mogen niet ten burele aangehouden worden, halsdoeken en hoofdkleding kunnen in geval van guur weer gedragen worden.
- VII. Er is voor een kachel gezorgd ten gerieve van de klerken. Steenkool en hout moeten in een kast opgeborgen worden. Aanbevolen wordt, dat iedere kantoorklerk gedurende de tijd van het koude weer vier ponden steenkool per dag meebrengt.
- VIII. De klerken mogen het vertrek niet verlaten zonder toestemming. Het is toegestaan de natuurlijke drang te volgen, waarvoor de klerken de tuin achter de tweede poort kunnen gebruiken. Dit terrein dient in goede staat gehouden te worden.
- IX. Gedurende kantoortijd is spreken verboden.
- X. Het hunkeren naar tabak, wijn of sterke drank is menselijke zwakheid en derhalve verboden voor alle kantoorklerken.
- XI. Nu de kantooruren drastisch vermindert zijn en wel tot elf uren per dag, is het tot zich nemen van voedsel toegestaan tusschen half twaalf en twaalf uren, maar het werk mag onder geen enkele voorwaarde onderbroken worden.
- XII. De klerken moeten zelf hun schrijfpennen medebrengen. Een slijper is op aanvraag bij de boekhouder aanwezig en verkrijgbaar.
- XIII. Een oudste klerk wordt benoemd, die verantwoordelijk is voor de properheid van het kantoor en alle jongste en aankomende klerken zullen zich veertig minuten voor het gemeenschappelijk gebed bij hem melden voor het schoonmaken der vertrekken en zij zullen na kantoortijd blijven voor dergelijke werkzaamheden. Borstels, bezems, zeep en water worden door de firma beschikbaar gesteld.
- XIV. De nieuwe, verhoogde weeklonen zijn voor:

jongens tot 14 jaar	f 0,52
jongste bediende	f 2,40
aankomende klerken	f 4,50
klerken	f 5,50
oudste klerken, na 15 jaar diensttijd	f 10,25

Er wordt verwacht, dat iedereen hiermede een verhoogde hoeveelheid werk zal afleveren.

rondom de loonronde

Op 21 december van het vorige jaar besloot het dagelijks bestuur van de Centrale Organisatie TNO de salarissen van het TNO-personeel per 1 januari 1966 te verhogen met 5,70%; de huurcompensatie werd met ingang van gelijke datum verhoogd met 1,250% en de vakantietoelage met 2% van het nieuwe salaris. Bij het verschijnen van dit nummer heeft U het 'nieuwe' salaris reeds éénmaal getoucheerd. De nauwkeurigen onder ons hebben het ontvangen bedrag vergeleken met het door henzelf berekende en het lijkt geen twijfel, dat deze beide getallen niet met elkaar overeen kwamen, alhoewel zij naar alle waarschijnlijkheid wel dicht bij elkaar in de buurt lagen. Wat is namelijk het geval?

Gelijk met de toekenning van 5,70% salarisverhoging zijn er ook enige wijzigingen van premiepercentages te signaleren, van loongrenzen e.d. Wij behoeven daar nu niet al te lang bij stil te staan, de wijzigingen (lees: verhogingen) zijn van weinig betekenis in verhouding tot het salaris van de werknemer. Het lijkt ons gewenst om hier eens een exposé te geven van die bepalingen (om het even of dat nu wettelijke bepalingen zijn of regelingen van de Centrale Organisatie TNO) die rechtstreeks of indirect verband houden met het salaris, dat U thans verdient. Mochten er naar aanleiding van het daarin gestelde vragen bij U rijzen, dan zullen wij die graag ter beantwoording voorleggen aan ter zake deskundigen van TNO. In de loop van dit jaar zal aan diverse onderwerpen, zoals genoemd onder de punten 1, 2, 3, 7 en zeker aan het onderwerp pensioenregeling in dit blad aandacht worden besteed. Teneinde hierop in zekere zin voorbereid te zijn, zouden wij hen, die reeds thans met vragen ter beantwoording zitten, willen uitnodigen hun vragen kort

en bondig geformuleerd aan de redactie te willen toezenden. Mocht het karakter van uw vraag publikatie (steeds zonder vermelding van de volle naam van de vragsteller) minder gewenst doen zijn, dan verzoeken wij uw brief te richten aan de afdeling Personeelszaken van de Centrale Organisatie TNO te Den Haag.

1. Algemene Ouderdomswet en Algemene Weduwen- en Wezenwet (AOW/AWW)

Het maximum premieloon is vastgesteld op f 12.750,- per jaar. De maximaal te betalen premie AOW/AWW bedraagt f 1.300,- per jaar (f 108,30 per maand).

De compensatie AOW bedraagt 8,10% (ongewijzigd) met een maximum van f 1.032,75 per jaar (f 86,07 per maand).

2. Welstandsgrens

De loongrens voor de sociale verzekeringswetten is verhoogd tot f 11.500,- per jaar. Dit betekent dat men met een TNO-salaris van f 9.985,- of meer per jaar niet meer verplicht verzekerd is voor de ziekwet en het ziekenfondsenbesluit. Dit bedrag is exclusief compensatie AOW en huurcompensatie.

Het dagloon voor de berekening van premie en uitkeringen ingevolge de ziekwet, ongevallenwet, interimwet invaliditeit en de wachtgeld- en werkloosheidsverzekering bedraagt maximaal f 36,- bij een vijfdaagse werkweek.

3. Ziekenfondspremie en Wachtgeld- en Werkloosheidsverzekering (W. en W.)

De ziekenfondspremie bedraagt 2,90% met een maximum van f 22,70 per maand. De premie voor de W. en W. bedraagt 0,70% met een maximum van f 5,48 per maand. Deze premies betalen zowel de werknemer als de werkgever.

4. Salarisgrenzen aantal vakantiedagen; reizen eerste klasse trein

- a. Het aantal vakantiedagen wordt:
bij een jaarsalaris van *f* 7.960,-
15 werkdagen;
bij een jaarsalaris van *f* 7.960,- tot
f 12.100,-
17 werkdagen;
bij een jaarsalaris van *f* 12.100,- en hoger
20 werkdagen.
- b. De grens voor het reizen per eerste klasse
trein wordt gebracht op *f* 12.470,- per
jaar.

5. Overwerk

Het recht op overwerkvergoeding bestaat bij
een salaris van minder dan *f* 9.985,- per jaar.

6. Reiskosten

De reiskostenvergoeding wordt gegeven bij
een salaris van minder dan *f* 6.989,50 per
jaar (70% van *f* 9.985,-).

7. Loonbelasting en Kinderaftrek

Jaarloon is in het algemeen het belastbare
loon (inclusief de kindertoelage) over het
gehele vorige jaar.

Het onderscheid tussen **gewone**- en **bijzondere**
kinderaftrek vervalt. De verdrievoudiging
van de aftrek voor o.a. studerende
kinderen wordt niet meer door vermindering
van het loon maar door middel van de
loonbelastingtabel verleend.

De wettelijke regeling voor kosten van het
in de regel dagelijks reizen van huis naar
werk is herzien. Bij vergoeding van reis-
kosten vindt namelijk geen bijtelling bij het
belastbaar loon meer plaats van het voor
deze kosten in de 5%-regeling verwerkte
bedrag van *f* 10,- per maand. In de praktijk
komt dit hierop neer dat de bij TNO
gegeven reiskostenvergoedingen niet meer
(gedeeltelijk) belastbaar zijn. In verband
hiermede zal de uitbetaling van deze ver-
goedingen ingaande januari 1966 **niet** meer
via de salarisstaat plaatsvinden zodat op-
gave van de door U uitbetaalde reiskosten-
vergoedingen in het vervolg achterwege
kan blijven.

8. Huurcompensatie

Deze bedraagt in totaal 6,55% van het
salaris met een minimum van *f* 41,70 per
maand (exclusief bijslag AOW).

9. Vakantietoelage

De vakantietoelage bedraagt 6% van het
per 1 januari 1966 geldende salaris.

10. Ziektekostenverzekering

Werknemerspremie per volwassene *f* 8,20
per maand.

Werknemerspremie per kind *f* 4,70 per
maand, waarbij voor hoogstens 2 kinderen
premie verschuldigd is.

van het sociaal personeelsfonds TNO

mededeling nr. 1

Het Sociaal Personeelsfonds TNO staat reeds vanaf het jaar van zijn oprichting uit overweging van sociale aard collega's bij, die door bijzondere omstandigheden buiten hun schuld in financiële moeilijkheden zijn geraakt.

De manier waarop de helpende hand wordt bereikt kon van geval tot geval verschillen, maar bracht vrijwel steeds weer financiële uitgaven met zich die konden worden bestreden uit de kosten van het vrijwillige lidmaatschap van het Sociaal Personeelsfonds TNO, die f 0,25 per maand bedroeg.

Duidelijk blijkt uit het voorgaande, dat de door het Sociaal Personeelsfonds TNO geboden mogelijkheden:

- a. opname in een herstellingsoord of rusthuis;
- b. uitzending van schoolplichtige kinderen naar gezondheidskolonies of kinderherstellingsoorden;
- c. verlenen van financiële bijstand

slechts konden worden verwekelijkt door de collegiale bedachtzaamheid van die personeelsleden van TNO, die het kleine offer van 25 centen per maand over hadden voor een sociaal personeelsfonds. Een bedachtzaamheid die bij velen van hun zeker niet op de eerste plaats het eigen belang tot strekking had maar dat van hun collega's.

Dat veel van het goede, door het Personeelsfonds in de loop der jaren verricht, niet in brede kringen bekend is geworden, spreekt eigenlijk wel vanzelf. Dat vele kleintjes één grote maken is een bekende leus. Minder bekend mag worden veronderstelt, dat bij het bedrag, dat door de deelnemers aan het Sociaal Personeelsfonds maandelijks wordt bijeengebracht TNO zelf nog eens suppleerde, als de uitgaven hoger bleken dan de inkomsten.

In het verleden was het Sociaal Personeelsfonds voor haar deelnemers lid van het inmiddels opgeheven Herstellingsoord voor Rijksambtenaren (kortweg aangeduid HORA). Deelnemers aan het Sociaal Personeelsfonds konden op grond hier-

van tegen een gereduceerde prijs worden opgenomen, in dit herstellingsoord.

Hierin is verandering gekomen. Leden van het Sociaal Personeelsfonds kunnen in een of ander rusthuis of herstellingsoord tegen een gereduceerde prijs (f 9,- per dag momenteel) worden opgenomen.

Tot nu toe werd aan diegenen, voor wie de prijs van f 9,- per dag een bezwaar was, nog wel eens een extra reductie verstrekt (soms door het personeelsfonds, soms ook - gedeeltelijk - door het HORA) en in enkele gevallen door de werkgever, i.c. TNO.

In dergelijke gevallen zal dat ook in de toekomst gebeuren maar door het fonds zelf. Houdt deze regeling in, dat de toeloop van deelnemers aan het Sociaal Personeelsfonds zo groot is, dat men de financiële consequenties in zijn geheel aandurft. Ja en neen! Ja, want vele TNO-ers zijn reeds lid en het verlenen van bijstand betreft nu ook weer niet vele tientallen. Neen, want als het binnengekomen geld op is en naar beste weten besteed (en wat dit laatste betreft beschikt het Sociaal Personeelsfonds over de gewaardeerde en veilige bijstand van onze maatschappelijk werkster, Mevrouw Oud) dan blijft slechts de hoop, dat eerst dan weer een beroep op het fonds wordt gedaan, als de kas weer gespekt is. Niet iedere TNO-medewerker(ster) is deelnemer. Zou dat ook niet voor een deel een gevolg kunnen zijn van het feit, dat het Sociaal Personeelsfonds nu eenmaal niet zo uitbundig aan de weg timmert?

In deze tijd van leuzen bij acties, hebben wij een naar het ons voorkomt goede leus bedacht voor onze actie:

Heb twee kwartjes over voor het SPF

en wordt lid door invulling van een formulier, dat U een dezer dagen zal worden verstrekt. Deze inschrijfformulieren zullen niet slechts worden voorgelegd aan hen, die nog geen lid zijn van het fonds maar ook aan de huidige deelnemers. Deze laatste categorie namelijk heeft sedert jaren niet 50 cent, maar 25 cent per maand laten overdragen, zij kunnen op het aan hen gegeven formulier invullen, of zij al dan niet akkoord gaan met de gevraagde contributieverhoging. Mede in verband met de geldontwaarding, maar ook door de uitbreiding van de mogelijkheden tot hulpverlening (zie mededeling nr. 2) betreffende vakantiebungalows) is het bestuur van het Sociaal Personeelsfonds TNO van mening, dat thans een contributieverhoging onvermijdelijk is. Met ingang van 1 april zal de bijdrage van de deelnemers derhalve worden gebracht van f 0,25 per maand op f 0,50 per maand. De mogelijkheid is opengesteld om desgewenst een hogere bijdrage te geven.

vakantiebungalows

mededeling nr. 2 van het Sociaal Personeelsfonds TNO

In de zomermaanden van 1965 kreeg het Sociaal Personeelsfonds TNO de beschikking over een vakantiehuisje voor acht personen in Gorssel. Bij wijze van proef zijn toen in overleg met en op voordracht van mevrouw Oud, onze maatschappelijk werkster, zes TNO-gezinnen, voor wie een vakantie buitenshuis uitermate gewent was maar die door tegenslagen soms al jaren achtereen een dergelijke vakantie niet zelf konden bekostigen, in de gelegenheid gesteld een of twee weken in deze bungalow door te brengen. Slechts de kosten van levensonderhoud kwamen voor eigen rekening, want de instituten waaruit deze medewerkers afkomstig waren hadden zich bereid verklaard te zorgen voor het vervoer naar en van de bungalow, waarvan de huurprijs door het Sociaal Personeelsfonds TNO en de Centrale Organisatie TNO gezamenlijk werd gedragen.

Omdat het een proefneming betrof, is hieraan toentertijd geen algemene bekendheid gegeven. Deze proef mag echter als buitengewoon geslaagd worden beschouwd en het bestuur van het Sociaal Personeelsfonds TNO heeft dan ook in zijn laatste vergadering besloten dit jaar op groter schaal de mogelijkheid voor een gratis vakantie voor leden van het personeelsfonds open te stellen. Voor 1966 heeft het fonds de beschikking over twee bungalows: één in Gorssel voor maximaal 8 personen en één in Ermelo voor maximaal 6 personen. Deze bungalows zullen voor een periode van als regel veertien dagen ter beschikking worden gesteld van gezinnen die de laatste jaren om financiële redenen geen vakantie buitenshuis hebben kunnen doorbrengen en voor wie een dergelijke vakantie op medische dan wel andere belangrijke gronden gewent wordt geacht. De huur van de bungalows komt voor rekening van het Sociaal Personeelsfonds TNO terwijl er op wordt gerekend dat - evenals dit in 1965 is geschied - de instituten van de uitgekozen werk-

nemers voor het transport van de gezinnen zullen zorgdragen. Met uitzondering van de laatste periode betekent dit slechts éénmaal rijden, omdat de chauffeur die het ene gezin brengt, het andere mee terug kan nemen.

Mocht U al lezende thans tot de slotsom komen, dat het bieden van boven omschreven mogelijkheid tot een kosteloos vakantieverblijf voor Uw gezin een welkome oplossing zou kunnen betekenen van het probleem: 'ze moeten er hard nodig eens uit, maar waar haal ik het geld vandaan?' (en Uw balans tussen inkomsten én uitgaven wegens tegenslagen is ook na veel wikken en wegen niet in evenwicht te brengen) laat U dan niet weerhouden zich zo spoedig mogelijk te melden als gegadigde bij Uw directie of bij onze maatschappelijk werkster. Zij zal iedere kandidaat thuis bezoeken en daarna voor de niet gemakkelijke opgave staan vast te stellen welke gezinnen naar Gorssel of Ermelo gaan en welke niet. Gezinnen zonder schoolgaande kinderen komen in beginsel niet in aanmerking voor verblijf in een 'TNO-bungalow' gedurende de schoolvakanties.

Tot slot nog een ernstige overweging! Laten zij die oprecht menen de hierboven geboden mogelijkheid tot een kosteloos vakantieverblijf voor hun gezin als een uitkomst te zien zich niet door beslist ongemotiveerde valse schaamte weerhouden van aanmelding. De door het Sociaal Personeelsfonds TNO bekostigde bungalow-vakanties zijn niet anders te zien dan als een sociaal, beter nog een collegiaal gebaar van de grote groep TNO-ers gezamenlijk ten opzichte van hem, die door opeenhoping van tegenslagen het volle pond van zijn inkomen moest geven ter bestrijding van de gevolgen van die tegenslagen in zijn gezin. Wij zijn er zeker van dat allen, die geen gebruik behoeven te maken van de TNO-bungalows dit zo zullen zien.

laatste nieuws betreffende het TNO complex te apeldoorn

Zoals reeds eerder werd bekend gemaakt zullen op een terrein, groot ca 400×400 m en gelegen aan de westzijde van de Arnhemseweg binnen afzienbare tijd twee afdelingen van TNO worden gehuisvest, n.l. het Metaal instituut en het Centraal Technisch Instituut.

Vooruitlopend op de realisering hiervan moest, in verband met een aantal proeven welke zo spoedig mogelijk genomen moeten worden, een gebouw met een semi-technische beproevingsruimte van de afdeling Fysische Transport-verschijnselen van het Centraal Technisch Instituut worden gebouwd.

Dit gebouw, passend in het stramien van het totale plan omvat: een hoge hal van $\pm 60 \times 12$ m; een lage hal van $\pm 56 \times 12$ m en een tussenlid van $\pm 56 \times 4$ m. Onder het gehele gebouw is een kelder.

In eerstgenoemde hal, waarin voor het grootste deel een stalen roostervloer komt, worden in zg. 'loops' proeven met vloeibaar natrium genomen. De tweede hal wordt onderverdeeld in een zg. modellen-ruimte, een windtunnel-ruimte en een laboratorium-ruimte.

In het tussenlid komen op de parterre, behalve de benodigde gangruimte en trappen naar de hoger gelegen ruimten,

schachtruimten, toiletten en wasgelegenheid en op de verdieping vier ruimte voor de bedieningsapparatuur.

Aan de oostzijde van het gebouw komen vijf 'schachten' van gewapend beton (16 m hoger), bestemd voor ventilatie en afvoer van de warmte welke bij de proeven ontwikkeld wordt.

Tot de parterre-vloer is het gebouw van gewapend beton. Hierop komt een staalconstructie. De gevels hebben een z.g. borstwering van donkere mangaan-steen, waarboven een doorgaande strook stalen ramen.

Voor het direct benodigde elektrische vermogen moest mede een transformatorgebouw worden gebouwd.

Nadat in juni 1965 de plannen van TNO met het architectenbureau Van den Broek en Bakema te Rotterdam werden besproken, konden reeds direct na de bouwvakantie de uitvoeringswerkzaamheden beginnen met het nemen van grondsonderingen.

De betonwerken zijn momenteel voltooid; op 18 november 1965 werd begonnen met het monteren van de staalconstructie.

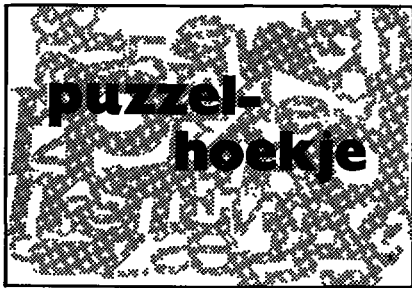
Van de diensten van de Gemeente Apeldoorn en P.G.E.M. en alle bij de bouw betrokken firma's werd alle medewerking verkregen voor een vlotte voortgang der werkzaamheden.

tweede internationale conferentie van vrouwelijke ingenieurs en beoefenaren van bètawetenschappen

Van Mevrouw Mr. E. Lukács-Jesse, vertegenwoordigster voor Nederland van het hierboven genoemde congres ontvingen wij het eerste perscommuniqué ter aankondiging van de in de zomer van 1967 te Cambridge, Engeland te houden Second International Conference of Women Engineers and Scientists. De conferentie zal worden georganiseerd door de 'Women's Engineering Society of Great Britain' van 1-9 juli 1967. De eerste conferentie werd in New York in 1964 gehouden, was buitengewoon succesvol en bracht voor de eerste maal omstreeks 500 vrouwelijke ingenieurs, afkomstig uit welhaast alle windstreken bijeen, om te overleggen hoe technologie aangewend kan worden om het leven over de gehele wereld aangenamer te maken en op welke wijze het aandeel, dat vrouwen daarin kunnen hebben, kan worden vergroot. Van de tweede conferentie zal het thema zijn:

'Genoeg voor iedereen - de toepassing van technologie bij het oplossen van 's werelds voedselproblemen'. Omdat vrijwel iedere tak van technologie en wetenschap ergens raakpunten heeft met de produktie van voedsel, mag van deze conferentie verwacht worden, dat zij voor zeer vele technologen interessant zal zijn. Als tweede, sociologisch thema koos het congres 'The Woman Professional Engineer' waarbij aan de positie van de vrouwelijke ingenieur en technoloog aandacht zal worden gegeven. Verdere bijzonderheden over deze tweede Internationale Conferentie zullen ons in de loop van dit jaar in de vorm van persberichten worden verstrekt.

Mocht men echter reeds thans wat meer willen weten: het adres van Mevrouw Lukács-Jesse is: Hora Siccamingel 341 te Groningen.

Oplossingen kerstpuzzels (nr. 108)
(zie onderaan pagina)

De directe prijs gaat naar de heer J. W. v. d. Slikke, Nicolaistr. 3, Den Haag. De top van de ladder werd met 1210 pnt bereikt door Mevr. C. v. d. Leeden-v. d. Vlugt, Irisplein 8, Den Haag.

Bovenaan op de ladder staan nu: 1. Mevr. Wachters-Petit, 1183; 2. Mej. Post, 1039; 3. M. ten Hoopen, 1015; 4. H. van Lingem, 996; 5. Y. v. d. Wielen, 965.

Het kerst-sortiment leverde het nodige commentaar. Voor het merendeel blijmoedig. Het kruisgetal lokte kreten uit als: 'een kluijf', 'zeer moeilijk', 'boeiend' enz. Dat 'boeiend' ging overigens gepaard met de verzuchting dat 25 punten beloning voor het oplossen van het kruisgetal maar matigjes is. Maar daarvoor was het dan ook een sortiment. Er waren getallengoochelaars voor wie de oplossing maar een zacht

eitje was, maar die moeite hadden met het vinden van een doodgewoon kruiswoord!

Voor het verzamelen van punten voor de ladder, was het echt niet nodig alle oplossingen in te zenden en verschillende puzzelaars redeneerden dan ook: de getallen van Horass kunnen me gestolen worden; ik zend alleen de woordraadsels in!

Natuurlijk waren er doorgewinterde puzzelaars die niet rustten voor alles kon worden opgezonden, om te trachten het maximale aantal van 125 pnt te veroveren. Dat is tenslotte aan 30% van de inzenders gelukt; applaus!

Bij de optelling werd enkele malen een nevenoplossing gevonden met als som 12093. Deze oplossing voldeed echter niet aan het gegeven dat GELUK een negenvoud moest zijn.

Ongezouten was verder de kritiek op het taalbeleid van Horass in het kryptogram, waar monniken met 2 k's werd geschreven. Gelukkig werd de oplosbaarheid niet in gevaar gebracht en werd deze extra hindernis met elan genomen. Het was dus achteraf een 'onjuiste geestelijke arbeid' en met neergeslagen ogen hebben we de monnikspij als een boetkleed omgeslagen.

Van onder die pij zouden we wèl even zachies willen roepen: '... maar die overige 166 woorden en de 60 getallen klopten lekker wèl...'

Bedankt, beste puzzelvrienden en -vrien-

dinnen! Voor Uw commentaren, kritieken, loftuitingen en goede wensen; Uw medeleven houdt ons op de been.

En nu wilt U natuurlijk weer een volgende puzzel? Er komt een kleintje, waarmee we plaatsruimteverspillende knorren van onze hoofdredacteur hopent te voorkomen.

Puzzel nr. 110

Een vermenigvuldiging, met voldoende aanknopingspunten, om zelfs de rekenhaters aan een goede oplossing te helpen:

$$\begin{array}{r}
 \text{O R G A N I} \\
 \text{S A T I E} \\
 \hline
 \dots\dots\dots \text{O} \dots \\
 \text{T O} \dots\dots\dots \\
 \dots\dots\dots \text{T} \\
 \dots\dots\dots \text{O} \dots \\
 \text{T} \dots\dots\dots \text{T} \\
 \hline
 \dots\dots\dots
 \end{array}$$

Alle T, N, O's in de bewerking zijn gegeven. Hoe luidt de vermenigvuldiging in cijfers? Volgens Horass is er één oplossing mogelijk, maar ja... monnikenwerk met 2 k's...; als U een nevenoplossing vindt, verdient U 10 pnt extra, boven de gewone honorering van 50. Oplossingen vóór 22 februari aan de Puzzelredactie van TNO-Kontakt, Van Heemstrastraat 19 te Delft. Succes toegewenst door Horass.

Kryptogram:	Kruisgetal:	Kruiswoord:	Doorloper:
ADRESLYST TNO	529 71787 469	ZWERK T ALANT	PANTOFFELSAVE
R E P S I R R	1109 1 0 1248	U MAATREGEL I	EDERNIASEMMER
MONNIKKENWERK	27 6859000 23	CM SPOELEN VA	TEGADERIKEORE
T N A N K E	981 630 110	HOOP OMA AMER	ELEVETANKERGA
WAARD SLECHTS	2 1 1 0 1	TEL BRAND ERA	RYNERSOBERKAN
E B E T A T	1966 127 4356	DIVAN DEELS	SKISLAPORGAAN
STILLE OORROB	9 5256 6860 0	KEFIR SPONS	ENETANORSRANT
T L S N M A	5335 975 9300	LASSO NEEDE	LAMINNESTANGO
BEIROET TRONK	2 0 2 0 2	ION TREEM IDA	IDEEGOSTAATEE
R T E O W N	666 196 512	TOTO GIT HEEL	EENDSPELGLANS
OVERROMPELING	78 3863190 65	AS SEINTJE NU	TRIORIVAALLAT
E I A M R K E	6859 0 5 3337	L SLEEDOORN I	OREMOLENDERDE
KAT LEESPLANK	595 10000 655	ANION E BAARN	PARIEINDEVEEL

De optelling luidde:	De oplossing hiervan was:
$ \begin{array}{r} \text{T N O} \\ 1966 \\ \text{H E E L} \\ \text{V E E L} \\ \hline \text{G E L U K} \end{array} + $	$ \begin{array}{r} 203 \\ 1966 \\ 5664 \\ 8664 \\ \hline 16497 \end{array} + $